

Δημοκρατία και Σαλαμίνα

Το 2021 είναι η επέτειος των 2500 χρόνων από τη ναυμαχία της Σαλαμίνας, (Σεπτέμβριος 480 π.Χ.) μιας από τις σημαντικότερες ναυμαχίες της παγκόσμιας ιστορίας, τόσο από τον αριθμό των πλοίων που συμμετείχαν (346 ελληνικά, ίσως πάνω από 600 του περσικού στόλου, Φοίνικες, Αιγύπτιοι, Έλληνες της Μικράς Ασίας και Κύπρου, υποτελείς των Περσών, Κίλικες κλπ.), όσο και ως προς το πλήθος των ανδρών (περίπου 70.000 Έλληνες και 120.000 στον Περσικό). Ως προς τις απώλειες (εκτιμήσεις, μέχρι 40.000 του Περσικού) παραμένει μέχρι σήμερα η πιο αιματηρή ναυμαχία όλης της ιστορίας.

Αλλά η σημασία της βέβαια έγκειται στις συνέπειες της ελληνικής νίκης. Χωρίς αυτήν, η παγκόσμια πολιτική και πολιτισμική ιστορία θα ήταν διαφορετική. Αν είχε νικήσει η Αθήνα και οι 35 άλλες πόλεις - κράτη που υπερασπίστηκαν την ελληνική ανεξαρτησία (και δεν πρέπει να ξεχνάμε, πως μόνο αυτές πολέμησαν εναντίον των Περσών στη Σαλαμίνα και έναν χρόνο αργότερα στις Πλαταιές από τις πάνω από 500 πόλεις - κράτη του χώρου της σημερινής Ελλάδας, και πάνω από 1.000 του συνολικού τότε ελληνικού χώρου, όπως τις έχει καταγράψει ο Δανός ερευνητής Χ. Μ. Χάνσεν και η ομάδα του, αν και ορισμένες ελληνικές πόλεις της Σικελίας πολέμησαν ταυτόχρονα τους Καρχηδόνιους) δεν θα είχε επίζησει η πρώτη Αθηναϊκή δημοκρατία, δεν θα είχε υπάρξει Παρθενώνας, οι μεγάλοι θεατρικοί συγγραφείς, οι φιλόσοφοι, οι ρήτορες κλπ, αυτό δηλαδή που αποτελεί πια μια από τις βάσεις του δυτικού και παγκόσμιου πολιτισμού.

Δέκα χρόνια πριν, το 490 π.Χ. είχε δοθεί η πρώτη μάχη για την υπεράσπιση της δημοκρατίας, ο Μαραθών

νας, πολύ σημαντική και εκείνη, ως προπομπός της Σαλαμίνας και των Πλαταιών, που όμως δεν θα είχε την ιστορική της σημασία αν οι Έλληνες είχαν χάσει στη Σαλαμίνα. Η επέτειος του 2021 (και όχι 2020, εφόσον στην ιστορία δεν υπάρχει έτος μηδέν) δίνει μια μοναδική ευκαιρία παγκόσμια προβολής στην Ελλάδα, συνδέοντας την ως "νίκη της δημοκρατίας" που δεν πρέπει να χάνεται. Το όνομα Σαλαμίνα είναι γνωστό στους μορφωμένους όλου του κόσμου, και πάνω της μπορούμε να χτίσουμε μια εικόνα προβολής της σύγχρονης Ελλάδας.

Δεν πρέπει να χανθεί η ευκαιρία, όπως συνέβη με την επέτειο του Μαραθώνα εξαιτίας της αδιαφορίας και ανικανότητας του τότε υπουργού Πολιτισμού κ. Γεωργιάδη. Τότε η πιο σημαντική πρωτοβουλία ήταν η διοργάνωση διεθνούς συνεδρίου στους Δελφούς από τους καθ. Γ. Μπίτρο (Οικονομικό Παν. Αθηνών), Α. Καραγιάννη (Πειραιώς) και Ν. Κυριαζή (Θεσσαλίας) με καλεσμένους διεθνούς κύρους επιστήμονες. Ακολούθησε η έκδοση βιβλίου στα αγγλικά.

Αυτή τη φορά πρέπει να γίνουν πολύ περισσότερα. Ο δήμαρχος Σαλαμίνας κ. Τσαβαρής πρόβλεψε και κατόρθωσε να επλεγεί ο δήμος Σαλαμίνας ως πολιτισμική πρωτεύουσα της Ευρώπης, που αποτελεί σημαντική προϋπόθεση. Ως πρώτο βήμα προετοιμασίας, οργανώνεται συνέδριο (με οργανωτές το δήμο Σαλαμίνας, το Ίδρυμα Friedrich Ebert και το Οικονομικό Τμήμα του Παν. Θεσσαλίας) για τον Οκτώβριο του 2013 με θέμα "Σαλαμίνα και Δημοκρατία".

Πρέπει όμως να γίνουν πολλά ακόμα για την προβολή και προετοιμασία για το 2021. Ένα μείζον σχέδιο είναι η δημιουργία θεματικού πάρκου και μουσείου της ναυμαχίας στη Σαλαμίνα, που μπορεί να γίνει μόνιμος

τόπος έλξης τουριστών, πχ. από κρουαζιερόπλοια, αλλά και διαδίκτυακής προβολής.

Ένα άλλο, επαναλαμβανόμενο σχέδιο, είναι η δημιουργία ειδικού ιστοπλοϊκού αγώνα, "Κύπελλο της Δημοκρατίας" (ή democracy trophy), προς υπενθύμιση της ναυμαχίας, με διαδρομή πχ., Σπέτσες - Σαλαμίνα (ή αντίστροφα). Θα μπορούσε δηλαδή να διεκρινθεί ο ιστοπλοϊκός αγώνας του Ιονίου που ήδη διοργάνωσε για τρίτο συνεχές έτος φέτος με επιτυχία ο ιστοπλοϊκός όμιλος Σπετσών και το ξενοδοχείο Ποσειδώνιο. Με κατάλληλη προβολή του ονόματος, ένας τέτοιος μόνιμος αγώνας μπορεί να αποτελέσει διεθνές γεγονός (κάτι ανάλογο για την ιστοπλοία του "Ράλλυ Ακρόπολης") που θα προσελκύσει κάθε χρόνο πολλά ξένα πληρώματα και σκάφη. Όπως είχε πει ο εμπνευστής της ιδέας, Γερμανός πρέσβης Guy Feaux de la Croix, έμπειρος ιστοπλόος ο ίδιος, ποιός ιστοπλόος δεν θα ήθελε να προσθέσει στην κατοχή του το "Κύπελλο της Δημοκρατίας", ένα μοναδικό παγκόσμιας αήγλης τρόπαιο;

Αυτές είναι μόνο μερικές ιδέες από τα όσα μπορούν να γίνουν, με κατάλληλη προετοιμασία, για την επέτειο του 2021.

Νικόλαος Κυριαζής,
Καθηγητής,

Εμμανουήλ-Μάριος Α. Οικονόμου,
Υπ. Διδάκτωρ

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
Τμήμα Οικονομικών Επιστημών